

**PROFESSIONELE BACHELOR IN HET ONDERWIJS
LAGER ONDERWIJS**

Het percussieorkest

Muzische workshop voor anderstalige nieuwkomers Product

Laura Romano

Inhoudsopgave

Inleiding.....	4
1 Workshopfiche 'Percussieorkest'.....	5
2 Beeldende werkjes John Cage.....	12
2.1 John Cage - 17 Drawings By Thoreau (1978).....	13
2.2 John Cage – Change Operation (1993).....	13
2.3 John Cage – New River Watercolor Series II No. 3 (1982).....	14
2.4 John Cage – The missing stone (1989).....	14
2.5 John Cage - New River Watercolor (1988).....	15
2.6 John Cage - Seven Day Diary (Not Knowing) (1978).....	15
2.7 John Cage – 10 stones (1989).....	16
Literatuurlijst.....	17

Laura Romano

Inleiding

Deze bundel bestaat enerzijds uit de toelichtingsfiche en de beeldende werkjes van de artiest John Cage.

In het eerste hoofdstuk vindt u de fiche terug zoals het is gegeven tijdens de workshop. Hierin staan de doelstellingen omschreven, de selectie van de schooltaalwoorden, de beschrijving van de werkvormen met bijhorende varianten en een aantal organisatorische aspecten. Ook de mogelijke differentiatieopdrachten op muzisch en talig vlak vindt u in de fiche terug.

Het tweede hoofdstuk bevat de beeldende werkjes van John Cage die gebruikt kunnen worden tijdens de workshop.

Laura Romano

1 Workshopfiche 'Percussieorkest'

Op de volgende pagina vindt u de workshopfiche terug.

Laura Romano

Fiche workshop “Percussie Orkest”**Taak**

Muziek maken met lichaamspercussie.

Doelen

De leerlingen experimenteren met lichaamspercussie door te variëren in lichaamsdeel, ritme en intensiteit.

De leerlingen maken een compositie aan de hand van een eigen ontworpen notenschrift.

Selectie kernwoorden

- Basiswoorden: het hoofd, het been, de arm, de buik, de hand, het gezicht, de voet, de schouder, de vinger, de wang, de teen, de elleboog, de mond, de tand
- Standaardzinnen: Wat kies je? Welk geluid kies je? Het ritme duurt 4 tellen. Het geluid is ... snel, traag, zacht, luid, één-twee-drie-vier, start, stop
- Schooltaal: Luister, klap, stamp, beweeg, schilder, groepen maken

Differentiatie:

- Vergrotende trap: sneller, trager, zachter, luider
- Vaktaal: een noot, een orkest

Rijke context

Communicatie met lichaamstaal, gebaren, gezichtsexpressie, geluiden gemaakt met lichaam.

Notenschrift met afbeeldingen volgens de stijl van de kunstenaar John Cage.

Instructie modellen volgens fase 1 en 2 GRRIM-model (Förer & Van de Mortel, 2010) en veel herhaling.

Interactieve werkvormen

- Taal:
 - De lichaamsdelen worden benoemd telkens als de leerlingen er geluid mee maken. De leraar geeft positieve bekrachtiging door bv. te zeggen: ‘goed, je klapt met je handen’ en het kernwoord (lichaamsdeel) te beklemtonen.
- Muziek:
 - Show opvoeren: leerlingen laten kennismaken met lichaamspercussie door hen te inspireren met een krachtig voorbeeld op vier tellen. Geen verbale ondersteuning.

- Voorstelrondje: leerlingen experimenteren met geluiden op het eigen lichaam uitgevoerd op vier tellen, kinderen aanmoedigen om te variëren in ritme, intensiteit, lichaamsdeel, boven- en onderlichaam. Verbale ondersteuning.

Laura Romano

- Variatie: tweede ronde overgaan tot het maken van meerdere geluiden tegelijkertijd op 4 tellen.
 - Variatie: Geluiden kopiëren van een voorganger is niet toegestaan.
 - Variatie: Uitdagen tot lichaamspercussie met minder voor de hand liggende lichaamsdelen: nierstreek, billen, ...
- Dirigentje: beurtelings eigen geluid lichaamspercussie op 4 tellen presenteren, andere kinderen doen het na. Kinderen aanmoedigen om te variëren in ritme, intensiteit, lichaamsdeel, boven- en onderlichaam aan. Verbale ondersteuning.
 - Variatie: rondje enkel boven- of onderlichaam, leerlingen onverwachts aanduiden.

- Levende partituur met stoelen: human piano: vier kinderen op vier verschillende stoelen zijn de levende partituur voor het muziekstuk lichaamspercussie. Kinderen worden telkens gewisseld.

Laura Romano

→ Variatie: één persoon blijft zonder te stoppen de hele tijd op vier tellen zijn geluid herhalen.

- Beeld:

- Grafische annotatie John Cage kiezen voor geluid: vier interessante geluiden van vier verschillende kinderen koppelen aan een grafische annotatie volgens de stijl van de kunstenaar John Cage. De kinderen kiezen het beeld dat het beste bij het geluid past. Beelden bespreken.
Mogelijke vragen: waarom kies je dit beeld?
- De beeldende werken van John Cage vindt u in het tweede hoofdstuk terug.

Laura Romano

Lichaamspercussie op basis van grafische annotatie

- Eigen grafische annotatie ontwerpen voor eigen geluid: met verf en een kartonnen rooster een eigen grafische annotatie volgens de stijl van John Cage ontwerpen voor eigen gekozen geluid lichaamspercussie. Grafische annotatie voorstellen en bespreken. Mogelijke vragen: toon je beeld. Maak je geluid. Waarom heb je dit gemaakt?

Laura Romano

- Muziek:

Lichaamspercussie met notenschrift: de grafische annotaties van de kinderen zijn het notenschrift voor de partituur lichaamspercussie. De geluiden van de kinderen worden inge oefend aan de hand van de grafische annotaties die ze zelf hebben ontworpen.
 → Variatie: grafische annotaties van plaats verwisselen. Start- en eindsein aangeven.

→ Variatie: verschillende 'noten' tegelijkertijd spelen door ze boven en onder mekaar te plaatsen.
 → Variatie: per groep een andere partituur die tegelijkertijd gespeeld wordt.

- Percussieorkest: opstelling in orkestvorm, om de beurt krijgt een andere leerling de rol van dirigent: de symbolen van het notenschrift verwisselen en het start- en eindsein aangeven.

Laura Romano

Materialen

Muziek: het eigen lichaam

Beeld: kartonnen rooster of stevig papier dat niet omkrult, plakkaatverf, penselen, bekertjes met water, plasticen bordjes voor verf, schilderschorten, keukenrol, handdoek(en)

Verschillende voorbeelden van grafische annotaties volgens de stijl van John Cage.

Organisatie

Muziek: rechtopstaand in de kring

Beeld: zittend in de kring

Met dank aan: Laura Romano (Education), Harm Peters (Music) en Chris Kneepkens (Mad)

Laura Romano

2 Beeldende werkjes John Cage

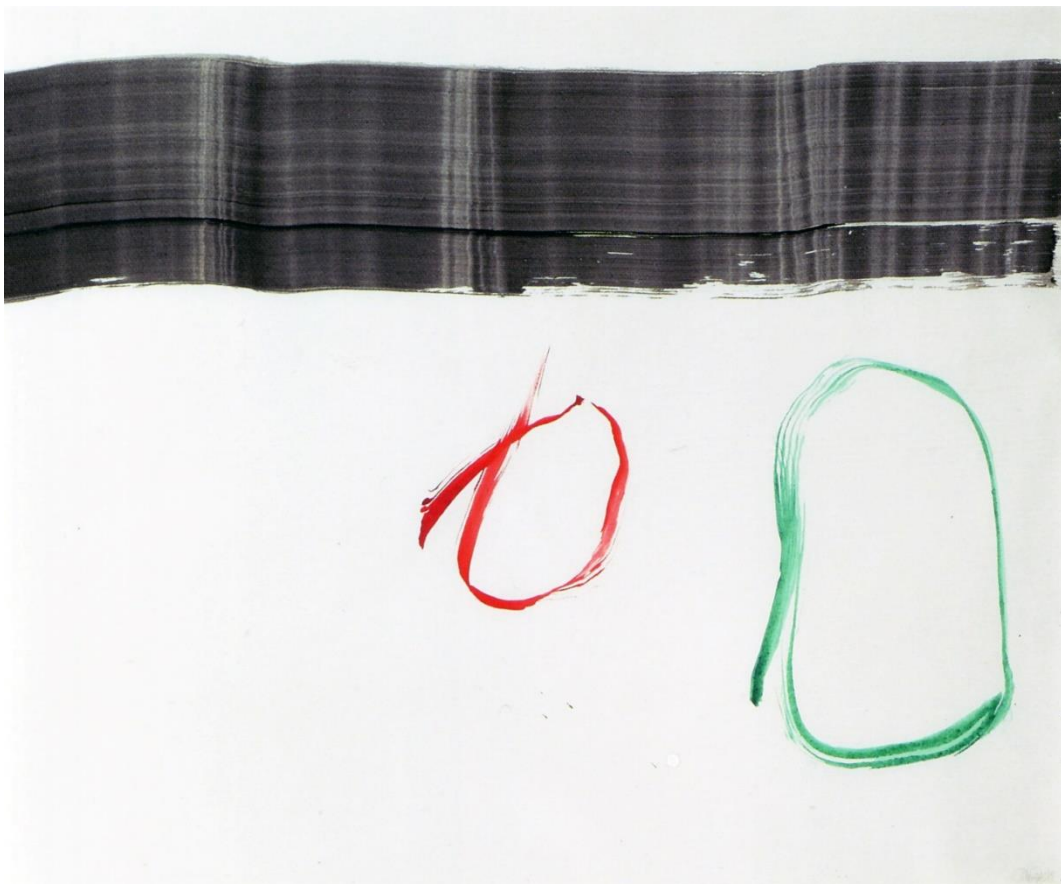
Op de volgende pagina vindt u enkele beeldende werkjes terug van de artiest John Cage die gebruikt kunnen worden tijdens de workshop.

Laura Romano

2.1 John Cage - 17 Drawings By Thoreau (1978)

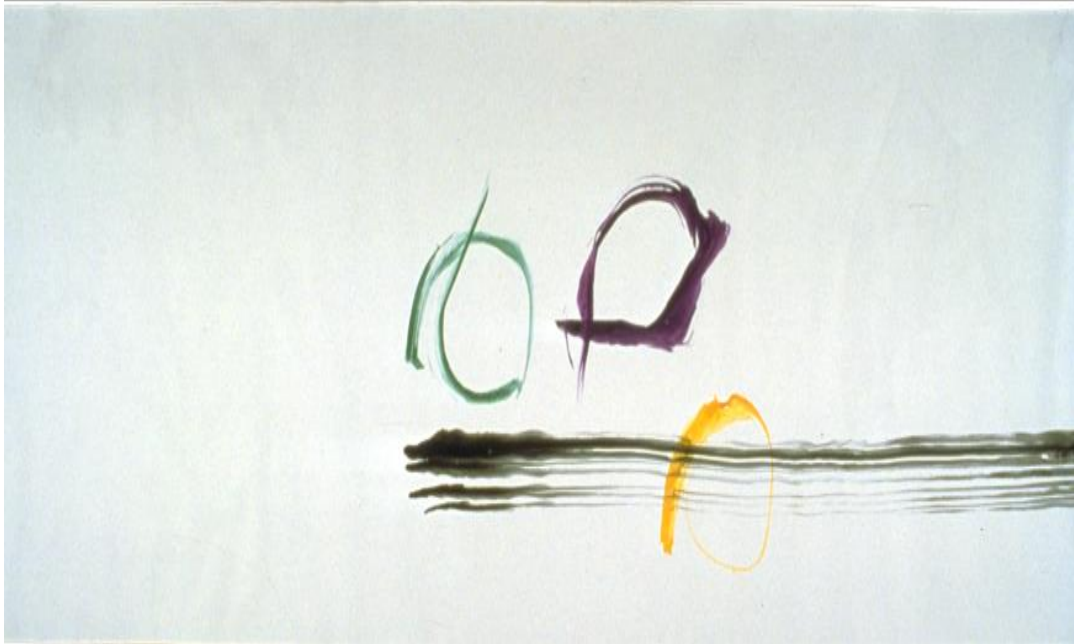

2.2 John Cage – Change Operation (1993)

Laura Romano

2.3 John Cage – New River Watercolor Series II No. 3 (1982)

2.4 John Cage – The missing stone (1989)

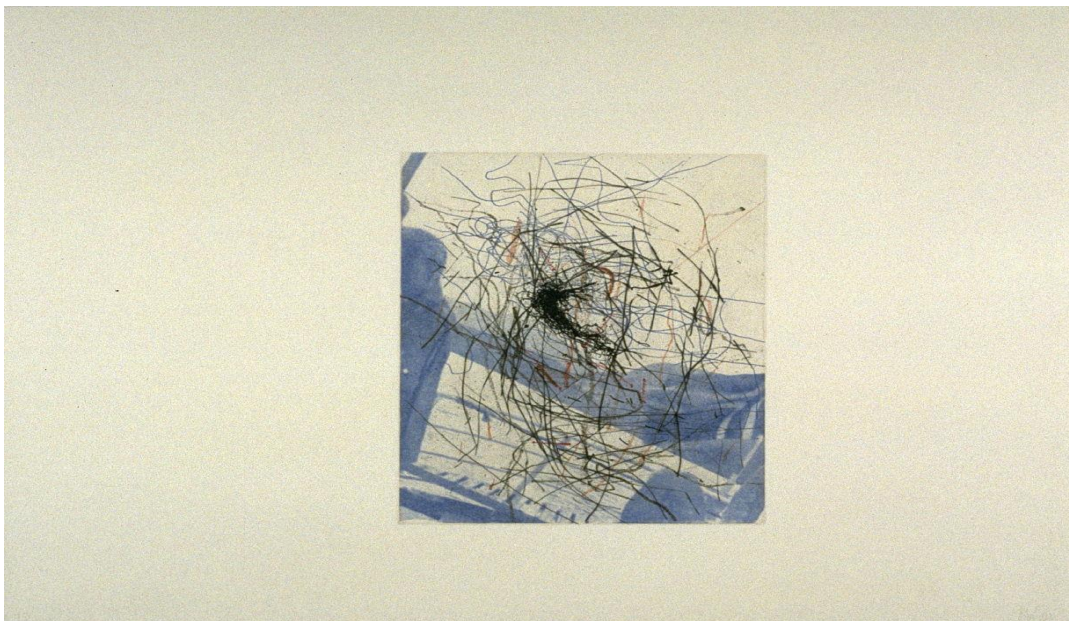

Laura Romano

2.5 John Cage - New River Watercolor (1988)

2.6 John Cage - Seven Day Diary (Not Knowing) (1978)

Laura Romano

2.7 John Cage – 10 stones (1989)

Laura Romano

Literatuurlijst

Cage, J. (1978). 17 Drawings By Thoreau [foto]. Verkregen van <https://crownpoint.com/artist/john-cage/>

Cage, J. (1982). New River Watercolor Series II No. 3 [foto]. Verkregen van <https://crownpoint.com/artist/john-cage/>

Cage, J. (1988). New River Watercolor [foto]. Verkregen van <http://www.widewalls.ch/artist/john-cage/>

Cage, J. (1989). The missing stone [foto]. Verkregen van <https://www.artsy.net/artist/john-cage>

Cage, J. (1989). 10 stones [foto]. Verkregen van <https://crownpoint.com/artist/john-cage/>

Cage, J. (1993). Change Operation [foto]. Verkregen van <https://flotay.wordpress.com/2010/09/28/jhon-cage-art-exhibition/>

Cage, J. (1978). Seven Day Diary (Not Knowing) [foto]. Verkregen van <https://crownpoint.com/artist/john-cage/>